

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

A LIFE program újdonságai a 2014-2020 időszakban,
a LIFE Környezetvédelem alprogram bemutatása,
„hagyományos” projektek a „Természet és Biodiverzitás”,
„Környezet és erőforrás-hatékonyság” és a
„Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás” témakörökben



Sashalmi Éva
Természetmegőrzési Főosztály
LIFE Információs Nap, 2014. június 25.

Témák

1. A 2014-2020 időszak LIFE programjának újdonságai
2. A LIFE Környezetvédelem alprogram bemutatása, „hagyományos” projektek:
 - „Természet és Biodiverzitás”,
 - „Környezet és erőforrás-hatékonyság”
 - „Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás”
3. 2014. évi pályázati ciklus

1. A 2014-2020 időszak LIFE programjának újdonságai, Környezetvédelem és Éghajlat-politika alprogram

Az új LIFE rendelet

1293/2013/EK rendelet:

- **Környezetvédelem (2 592,5 M. €) és Éghajlat-politika (864,2 M. €) alprogram**
- Környezetvédelmi **„kiemelt területek”**: (1) **Környezet és erőforrás-hatékonyság**, (2) **Természet és biodiverzitás**, (3) **Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás**
- A környezetvédelmi keret min. **55%-a** „**Természet és biodiverzitás**”-ra
- **15% nemzetközi projektekre**
- **Integrált projektek (IP) és „hagyományos” projektek is (HP) lesznek**
- **EU társfinanszírozói arány:**
 - **75%** prioritás élőhely/faj;
 - **60%** IP és term. véd. HP 7 évig, körny.véd-. és égh.pol. az első 4 évben;
 - **55%** körny.véd.ezet és égh.pol. az utolsó 3 évben
- **Indikatív nemzeti keret** – csak az első 4 évben, csak környezetvédelmi alp. csak HP
- **Tematikus prioritások** – LIFE rendelet III. melléklet, **projekttémák** – többéves munkaprogram

Többéves munkaprogramok

2014-2017 és 2018-2020 időszakokra

Elemei:

- összköltségvetés elosztása a szakterületek és a projekt típusok között
- projekt témák hagyományos projektek esetén
- projektkiválasztási módszer és kritériumok
- pályázati felhívások indikatív ütemterve
- indikátorok



LIFE – A kiegészítő jelleg elve

LIFE rendelet 8. cikk alapján:

Az átfedések elkerülése érdekében indokolni szükséges, hogy **miért a LIFE-ra** pályázunk, miért nem más EUs alapra

Orientációs dokumentum!

Horizont 2020, Európai Strukturális és Beruházási Alapok
(ERFA, ESZA, KA, EMVA, ETHA)

Nagyméretű infrastruktúra kialakítására és kutatásra irányuló projektek a LIFE-ből kizárva!

Kutatás csak korlátozottan, csak ha a projekt céljához szorosan kapcsolódik és részletes indoklás szükséges.

A támogatások és a projektek típusai

I. Tevékenységi támogatások

1. „Hagyományos projektek”:

- Kísérleti projektek
- Demonstrációs projektek
- Bevált gyakorlat projektek
- Tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projektek

2. Integrált projektek

3. Technikai segítségnyújtási projektek

4. Kapacitásépítést célzó projektek - nemzeti kapcsolattartó funkció fejlesztésére

5. Előkészítő projektek

II. Pénzügyi eszközök

III. Működési támogatások – nem kormányzati szervezeteknek, a pályázati felhívás 2014. szept. 3-án jelenik meg

Hagyományos projektípusok

Kísérleti projektek: **korábban v. máshol még nem alkalmazott v. vizsgált** módszert alkalmazó projektek, amelyek a jelenlegi bevált/legjobb gyakorlatokhoz képest környezeti és éghajlati **előnyökkel járhatnak** és szélesebb körben alkalmazhatók lesznek.

Demonstrációs projektek: **a projekt konkrét** (pl. földrajzi, ökológiai v. társ-gazd-i) **összefüggéseiben** olyan **új v. ismeretlen módszereket v. megközelítéseket** a gyakorlatban alkalmazó projektek, amelyek **szélesebb körben** alkalmazhatók lesznek.

Bevált gyakorlat projektek: a projekt sajátos körülményeit figyelembe véve megfelelő, **költség-hatékony és korszerű módszereket v. megközelítéseket** alkalmazó projektek.

Tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projektek: **tájékoztatás, információterjesztés és tudatosságnövelés** támogatására irányuló projektek.

Általános információk

Pályázók köre:

- *koordináló kedvezményezett*: minden EU-ban bejegyzett jogi személy
- *társult kedvezményezett*: EU-n kívüli ország is, ha a cél indokolja

Bírálat: közvetlen irányítás – Európai Bizottság, végrehajtó ügynökség:

EASME: Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises

Helyszín: EU tagállamok területe + feltételekkel EU-n kívüli országok (6. cikk)

Projekt költségvetés: nincs minimum – maximum összeg

HP: átlagosan 1 Mio EUR EU támogatás

IP: 10 Mio EUR EU támogatás

Projekt időtartama: nincs meghatározva, HP kb. 2-5 év, IP: 8-10 év

legkorábbi kezdés: HP: 2015. júl. 16., IP: 2015. okt.1.

Az ÁFA és a bér elszámolhatósága

ÁFA:

- Csak ha tagállami szinten **nem visszaigényelhető** (ez eddig is így volt), ebben az esetben **bruttó** módon kell tervezni
- **ÚJ: Állami szerveknél csak nem közhatalmi tevékenységek esetén elszámolható**
- A **2013-ban beadott** és a **2014-től beadásra kerülő** pályázatokra vonatkozik (a futó projekteket nem érinti)
- **Nyilatkozni kell** majd a projekt során arról, hogy a megvalósuló tevékenységek nem közhatalmi tevékenységek („activities engaged in NOT as a public authority”)

Állandó alkalmazottak bére: elszámolható lesz, ahogy eddig

Többéves munkaprogram 2014-2017

2014/20/EU bizottsági végrehajtási határozat

2014-2017 összköltségvetés: 1 796,2 Mio. EUR

Környezetvédelem: 1 347,1 Mio. EUR:

min. 55% természetvédelem

30% integrált projektek

Magyarország indikatív kerete (csak HP!): 2,42 %

→ ***kb. 19,4 Mio. EUR/4 év,*** nem lesz éves keret

(2013. évi keret: 7,2 Mio. EUR)

Éghajlatpolitika: 449,2 Mio. EUR



2. A LIFE Környezetvédelem alprogram bemutatása, „hagyományos” projektek:

- „Természet és Biodiverzitás”,**
- „Környezet és erőforrás-hatékonyság”**
- „Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás”**

Projekttemák a többéves munkaprogramban

Csak hagyományos projektekre vonatkoznak a projekttemák, integrált projektekre nem.

- előnyt fog élvezni a bírálókat során az a pályázat, amely témája valamelyik projekttemát célozza:
 - Természet és Biodiverzitás: 10 pluszpont
 - Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás: 10 pluszpont
 - Környezet és erőforrás-hatékonyság: 5 pluszpont
- a listában nem szereplő témákra is lehet pályázni, de akkor nincs pluszpont

I. LIFE „Természet és Biodiverzitás” projekttemák

11 téma az alábbi témakörökben:

LIFE Természet – Madár-, élőhelyv. irányelv

- **Natura 2000** területeken a jelölő élőhelyek/fajok term.véd-i helyzetének javítása
- Élőhelyek/fajok term.véd-i helyzetének javítása, ha a helyzetük **kedvezőtlen vagy rossz** (kedvező és ismeretlen helyzetű kivétel)
- **Priorizált Intézkedési Terv (PAF)** megvalósítása
- **Fajmegőrzési tervek** megvalósítása
- **Inváziós fajok** (fajok, élőhelyek term.véd. helyzete, Natura 2000)

LIFE Biodiverzitás – EU Biodiverzitás stratégia

- **Inváziós fajok** (megelőzés, korai észlelés/gyors reagálás, irtás/fékentartás)
- **Zöld infrastruktúra, ökoszisztéma szolgáltatások**
- **Veszélyeztetett fajok** megőrzése

Az akciók fő kategóriái

- A) Előkészítő tevékenységek
- B) Területvásárlás, területbérlés, kompenzáció
- C) Konkrét természetvédelmi tevékenységek (min. 25%)
- D) A projekt akciók hatásainak monitorozása (kötelező)
- E) Kommunikáció és az eredmények terjesztése (kötelező)
- F) Projekt menedzsment és a projekt előrehaladásának monitorozása (kötelező)



Támogathatósági szabályok I.

A projekt költségvetésének min. 25%-a:
konkrét természetvédelmi tevékenységek!

Konkrét természetvédelmi tevékenység: azok a tevékenységek, amelyek a fajok, élőhelyek természetvédelmi helyzetét **közvetlenül** javítják.

Kivételek (mely esetekben nem érvényes a 25%-os szabály):

LIFE Természet:

- Az élőhelyvédelmi irányelv 11. cikke alapján végzett, a fajok, élőhelytípusok állapotának nyomon követésének (surveillance) fejlesztését célzó projektek – de nem „rutin” monitorozás v. helyi fejlesztés
- Új tengeri Natura 2000 területek kijelölése

Támogathatósági szabályok II.

- EU társfin.: 60-75%

75% EU társfin. csak ha a konkrét term.véd-i akciók. **min. 50%-a közvetlenül** prioritás élőhelyekre/fajokra irányul

- **Ismétlődő tevékenységek** (pl. kezelés, monitorozás) amennyiben a projekt előtt kezdődtek, nem támogathatók

Új ismétlődő tevékenységek **feltételekkel** támogathatók:

- EU hozzáadott érték
- hosszú távú fenntarthatóság garantálása
- demonstráció előny

Csak a **természetes** élőhelyek és a **vadon élő** növény- és állatvilág megőrzése támogatható!

LIFE Természet - néhány fontos információ

- LIFE+ Nature: csak Natura 2000 területen!
- Natura 2000 területek aktuális adatlapját kell alapul venni (NPI, VM)
- Földvásárlást, tervkészítést (fenntartási, fajmegőrzési) előre egyeztetni a FM-el, hosszú folyamat, időben kezdeni
- Natura 2000 fenntartási terv: 275/2004 (X.8.)
Kormányrendelet előírásai



Eddigi tipikus hibák

- innovációs és demonstrációs akciókat tartalmazó pályázat esetén nem volt elegendő akció az eredmények terjesztésére azok felé, akik hasznosíthatták volna az eredményeket
- a tevékenységeket finanszírozhatta volna az EMVA
- nem közvetlenül természetvédelmi vagy biodiverzitás-megőrzés volt a téma, vagy az intézkedéseket nem írták le megfelelően
- nem elegendő EU hozzáadott érték

II. „Környezet és erőforrás-hatékonyság”

- **Cél:** a különböző európai uniós szakpolitikai célok, jogszabályok megvalósítása
- **Csak kísérleti vagy demonstrációs projektek** lehetnek
- **Fókusz:** a szakadék áthidalása a kutatási eredmények és a széleskörű alkalmazás között, **innovatív megoldások**
- Ha valamelyik **projekttémába** illeszkedik, **5 pluszpont!**
- **Elsőbbség: EU szinten új vagy ismeretlen megközelítések alkalmazása, tesztelése: 5 pluszpont!**

Projekttemák

41 téma 5 témakörben:

1. Víz: víz keretirányelv, árvízi kockázatokról szóló irányelv; *13 téma*

Pl. természetes vízmegtartást célzó intézkedések; **árvíz és aszálykockázatok** kezelése

2. Hulladék: tervek, programok integrált végrehajtása, erőforrás-hatékonyság; *5 téma*

Pl. Integrált műanyag-kezelési projektek; **háztartási veszélyes hulladék** kezelésének javítására irányuló projektek

Projekttemák II.

3. Erőforrás-hatékonyság, beleértve talaj, erdők, zöld gazdaság: ipari szimbiózis, talajvédelmi stratégia, erdő-információs rendszerek, erdőtűz-megelőzés; *12 téma*

Pl., „Olyan projektek, amelyek az erdőkkel kapcsolatosan már meglévő nemzeti/regionális információs hálózatok által összegyűjtött információkra építenek, és **új módszereket** dolgoznak ki és alkalmaznak a **fenntartható erdőgazdálkodási kritériumok és mutatók összegyűjtésére és bejelentésére** nemzeti és regionális szinten....”

4. Környezet és egészség, beleértve vegyi anyagok és zaj: REACH, biocid termékekről szóló EU rendelet, zajról szóló irányelv, Seveso irányelv; *5 téma*

Pl., „Olyan projektek, amelyek célja, hogy a **magas népsűrűségű városi területeken** csökkentsék **az utakról és más közlekedési infrastruktúráktól érkező zajt**, olyan alacsony zajkibocsátású útburkolatok használatával, amelyek életciklusköltsége hasonló a szabvány burkolatok életciklusköltségéhez, de sokkal kevesebb zajt okoznak”

Projekttemák III.

5. Levegő minőség, kibocsátások, beleértve városi környezet: nemzeti kibocsátási határértékekről szóló irányelv, ipari kibocsátásokról szóló irányelv, integrált megközelítések;

6 téma

PI. „Olyan projektek, amelyek olyan **szennyezés-megelőző és -csökkentő technikákat** fejlesztenek ki és tesztelnek, amelyeket az ipari kibocsátásokról szóló irányelv új technikaként nevezett meg.”

Az akciók fő kategóriái

- A) Előkészítés (ha szükséges)
- B) Megvalósítás (kötelező)
- C) Projekt hatásainak monitorozása (kötelező)
- D) Kommunikáció és az eredmények terjesztése (kötelező)
- E) Projekt menedzsment és a projekt előrehaladásának monitorozása (kötelező)

A pályázat nem fókuszálhat:

- Kutatásra és technológia fejlesztésre
- Olyan tanulmányok készítésére, melyek nem a pályázat speciális céljához kapcsolódnak
- Ipari kapacitás fejlesztésére

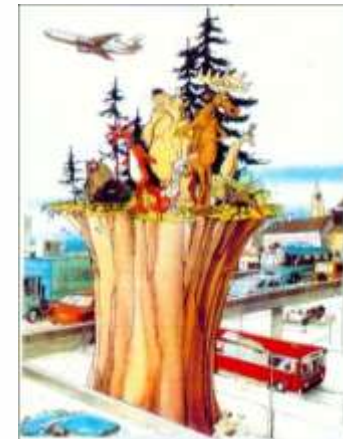
III. „Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás”

- **Tájékoztatási, kommunikációs és tudatosságnövelő kampányok** a 7. Környezetvédelmi akcióprogram prioritásaival összhangban
- Az uniós környezetvédelmi **jogszabályok betartásának előmozdítására** irányuló tevékenységek
- Hatékony **ellenőrzési eljárások** előmozdítására irányuló tevékenységek
- Az EUs környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos **információs rendszerek, eszközök**
- **Speciális környezetvédelmi problémát célozzon**
- **Nem feltétel a kísérleti (pilot) vagy demonstrációs jelleg**

Projekt témák

35 téma az alábbi témakörökben:

- Víz
- Hulladék
- Erőforrás-hatékonyság, beleértve talaj, erdők, zöld gazdaság
- Levegő minőség, kibocsátások, beleértve városi környezet
- Környezet és egészség, beleértve vegyi anyagok és zaj
- Természet és biodiverzitás
- Irányítás és végrehajtás
- Végrehajtás, vizsgálatok és felügyelet
- A bevált gyakorlat megosztása
- A peren kívüli vitarendezés ösztönzése



Projekttemák - példák

Tájékoztató kampány a **hulladék mennyiségének csökkentése**, különös tekintettel az elektronikus berendezések hulladékaira és a műanyag hulladéokra

Tudatosságnövelés és képzés a **városi területek levegőjének minőségéről és egészségügyi hatásairól**.

Tudatosságnövelő kampányok a **Natura 2000-ről/inváziós fajokról zöld infrastruktúráról**.

Irányítás és végrehajtás: tudatosságnövelés a **környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jogról/a környezeti felelősségről szóló irányelvről**

Bevált gyakorlat megosztása: **önkénteshálózatok** szerepének fejlesztése a Natura 2000 hálózat kezelése céljából

Az akciók fő kategóriái

- A) Előkészítő akciók (ha szükséges)
- B) Fő akciók (kötelező)
- C) Projekt hatásainak monitorozása (kötelező)
- D) A projekt és eredményeinek kommunikációja és terjesztése (kötelező)
- E) Projekt menedzsment és a projekt előrehaladásának monitorozása (kötelező)

Max. 10 akció javasolt (a D és E akciókon kívül)

Nem elszámolható költségek

- Földvásárlás
- Kutatás és technológiai fejlesztés
- Termékek marketingje
- NGOk lobbitevékenysége
- EMAS, ECOLABEL regisztrációhoz köthető disszeminációs és figyelemfelhívó kampányok
- Szellemi tulajdonjog védelme
- Más EUs alapból finanszírozható erdőtűz-megelőzésre irányuló akciók

Eddigi tipikus hibák

- A probléma konkrét megfogalmazása és leírása, kevés háttérinformáció
- A célközönség azonosítása és leírása, nem a megfelelő célközönség kiválasztása
- A jelenlegi helyzet leírása nem elég részletes
- Az érintettek körének azonosítása nem megfelelő
- A várható eredmények számszerűsítése hiányzik vagy nem megfelelő
- Nem költséghatékony
- Csekély EU hozzáadott érték

Hagyományos projektek: **pályázás, eljárás, szabályok**

Az eddigihez hasonló rendszer:

- pályázati űrlapok
- pályázat benyújtása e-proposal rendszeren
- projektek kiválasztási eljárása
- elszámolhatósági szabályok (pl. max 35% alvállalk., 7% rezsi)
- indokolni kell, hogy miért a LIFE a legmegfelelőbb (A7 űrlap)

Különbségek:

- Id. új pénzügyi szabályzat, pl. EU tám. ütemezése 30-40-30% (40-40-20% helyett), „inception report” megszűnik

ÚJ projekt típus: Előkészítő projektek

- **Uniós jogszabályok** végrehajtásához szükséges **konkrét, egyedi igények** támogatása
- **2014-2017 10,5 Mio EUR EUs támogatás**, évente felhívás
- 60% EUs társfinanszírozás, legkorábbi kezdés: 2015. jan.1.

2014. év témái:

- **EU NGO platform létrehozása legjobb elérhető technológiákról**
1 projekt: max 453 000 EUR EU támogatás
- **EU28/Páneurópai Vörös Listák kiegészítése, kiemelt tekintettel az élőhelyvédelmi irányelvben szereplő fajcsoportokra**
1 projekt: max. 700 000 EUR EU támogatás
- **EU szintű fajmegőrzési tervek kidolgozása, ill. aktualizálása a madárvédelmi irányelv I. és II. mellékletes fajokra vonatkozóan**
1 projekt: max 500 000 EUR EU támogatás

Az FM TMF szerepe, mint LIFE nemzeti kapcsolattartó a természetvédelem területén

Pályázati tervek áttekintése, tanácsadás

Nemzeti határidő:

- pályázatok szakmai értékelése
(részletes észrevételek, egyeztetés a pályázóval)
- szakmai támogató nyilatkozat készítése
(DECLARATION OF SUPPORT FROM THE COMPETENT AUTHORITY, A8)
- társfinanszírozó nyilatkozat készítése NPIk esetén
(CO-FINANCIER PROFILE AND COMMITMENT FORM, A6)

Szakmai koordináció (problémamegoldás, nyilatkozatok, LIFE Bizottságban részvétel stb.)

3. 2014. évi pályázati ciklus

2014. évi keret

- 2014: teljes keret **404.6 Mio EUR**
- Projektek (tevékenységi támogatások és pénzügyi eszközök): **324.6 Mio EUR** (a teljes keret 81%-a)
- *Környezetvédelem* alprogram: **245.4 Mio EUR**
projektekre (165,4 HP)
- **Természet&Biodiverzitás**, beleértve a témába illő kommunikációs projekteket **132.8 Mio EUR** (az alprogram 55%-a, levonva a pénzügyi eszközöket)
- *Éghajlat-politika* alprogram **79.2 Mio EUR** projektekre
- **Működési támogatás környezetvédelmi és éghajlat-politikai NGO-k részére 9 Mio EUR**

Pályázati dokumentumok

1. Orientációs dokumentum

2. Külön pályázati „csomag” kiemelt területenként és projekttypusonként:

- pályázati útmutató (application guideline)
- értékelési útmutató (evaluation guideline)
- űrlapok (kivéve hagyományos projektek)
- pénzügyi nyilatkozatok (pl. „public body statement”)
- támogatási szerződés minta speciális és általános feltételekkel (model LIFE grant agreement)

3. Pénzügyi szabályzat (financial and administrative guidelines) és egyéb kapcsolódó dokumentumok

A 2014. évi pályázati ciklus ütemezése

Pályázati felhívás: június 18.

Információs Nap: június 25.

Pályázatbeadási határidők:

- Természetvédelem esetén nemzeti határidő:
2014. szeptember 10. - e-mailen

EU határidők:

HP: okt. 16. 16 00 – e-proposal

IP 1. kör: okt. 10. 16 00 – CD-ROM/DVD + kísérlőlevél

TS: szept. 15. 16 00 – CD-ROM/DVD + kísérlőlevél

Előkészítő projekt: okt. 29. 16 00 – CD-ROM/DVD + kísérlőlevél



Fotó: Horváth Márton

Általános információk I.

- nincs nemzeti prioritáslista egyik témakörben sem
- A pályázat írható magyar nyelven, ugyanakkor a projekt címét és egyes nyomtatványokat (így a projekt összefoglaló leírása – B1-es nyomtatvány) angol nyelven kell benyújtani. Javasolt az egész pályázatot angol nyelven benyújtani

Általános információk II.

E-proposal

- az utolsó pillanat technikai problémáit elkerülendő, korábban érdemes beküldeni a pályázatot (submit). Utána még lehet módosítani és újra „submit”, tehát felül lehet írni az anyagot, de csak az **okt. 16. 16 00** határidőig!
- technikai probléma: **eProposal Help Desk:**
env-life-eproposal-admin@ec.europa.eu

Természetvédelmi pályázatok

Természet&Biodiverzitás: A8 támogatónyilatkozat
szükséges

FM TMF nemzeti kapcsolattartóknak **szept. 10-ig:**

- az előzetes véleményezéshez megfelelő részletességgel kitöltött pályázat, különös tekintettel az akciók teljes körű leírására (C1 űrlapok)
- elegendő magyar nyelven

**Környezetvédelmi irányítás & tájékoztatás,
(természetvédelmi témakörben) esetén is
konzultáció javasolt, és előzetes terv, illetve pályázat
beküldés.**

Jó tanácsok

- Többször elolvasni az pályázati csomag dokumentumait
- A pályázatírás végén megkérni egy kívülállót, hogy olvassa át, hogy érthető-e a logika + az angol
- Tapasztalatcsere másokkal:
PI. Fórum a LIFE honlapon:
<http://www.lifecommunity.eu/>

A projekt megvalósítása során kérjük:

A nemzeti kapcsolattartók tájékoztatását:

- az esetleges problémákról,
- személyi változásról, elérhetőségről,
- a monitorozó csoport látogatásáról,

És a jelentések, fontosabb levelek, kiadványok megküldését

Köszönjük!



További információk

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life2014/index.htm>

LIFE Környezet és Erőforrás-hatékonyság,
LIFE Környezetvédelmi irányítás és
tájékoztatás környezetvédelmi témában:

Baricz Eszter, Kelemen-Varga Ildikó
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium,
Zöldgazdaság Fejlesztési Főosztály
Tel.: +36-1-795-1429; +36-1-474-9552
Fax: +36-1-795-0678
E-mail: baricz.eszter@nfm.gov.hu ;
kelemen.varga.ildiko@nfm.gov.hu

LIFE Természet és Biodiverzitás,
LIFE Környezetvédelmi irányítás és
tájékoztatás természetvédelmi témában:

Érdiné dr. Szekeres Rozália,
Sashalmi Éva
Földművelésügyi Minisztérium,
Természetmegőrzési Főosztály
Tel: 1-795-2413
E-mail: eva.sashalmi@fm.gov.hu



Köszönöm a figyelmet!